

עת"א 37983/05/16 - יואל קנט קפילוף נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 37983-05-16 קפילוף(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופט ארז יקואל
עותר	יואל קנט קפילוף (אסיר)
נגד	
משיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

החלטה

לפני עתירת העותר, אסיר פלילי, שעניינה החלטת המשיב לאסור הכנסת תוספי המזון אותם הוא צורך מטעמי בריאות, לבין כתלי בית המאסר.

רקע

1. העותר מרצה עונש מאסר בן 14 שנים בגין עבירות מין ושיבוש מהלכי משפט. העותר החל לרצות את מאסרו ביום 1.5.05 ומאסרו עתיד להסתיים ביום 30.4.19.
2. העותר שהה משך מספר שנים בבית הסוהר איילון והועבר לבית הסוהר הנוכחי בשנת 2012.
3. ביום 15.3.17, התקיים דיון בעניינו של העותר, במסגרתו הותרה עדותו וחקירתו של ד"ר אוברבאום - מומחה לרפואה משלימה.

תמצית טענות הצדדים

4. העותר טוען כי הוא סובל מבעיות בריאות רבות ומורכבות, ביניהן קטרקט, דיסקינזיה, אסטמה, אבן בדרכי השתן, לחץ דם גבוה, בלוטת ערמונית מוגדלת, בקע מפשעתי, עצירות כרונית וכולסטרול גבוה, בגינן עליו לצורך תוספי מזון מסוימים, המסייעים לטיפול בבעיות אלו באופן מוצלח וללא תופעות לוואי. העותר הוסיף וטען כי התרופות הקונבנציונליות המסופקות על ידי המשיב, לא נמצאו כיעילות עבורו והן אף מסבות לו נזק, מאחר שתרופה המיועדת למחלה אחת, גורמת להחמרה במחלה האחרת. העותר הדגיש כי במשך כל השנים שבהן היה במשמורת המשיב, עובר להעברתו לבית הסוהר מעשיהו, אפשר לו המשיב להכניס את תוספי המזון

שלהם נזקק ולכן אין לקבל גישה האוסרת צריכת מוצרים למטרות בריאותיות, לאחר שזו הותרה בבתי סוהר אחרים.

אשר לעצירות הכרונית ממנה סובל העותר, הובהר כי הוא החל להיעזר בסובין חיטה להקלת תסמיני העצירות כבר משנת 1987 וכי הותר לו להוסיף ולצרוך מוצר זה, גם בהיותו עצור בבית המעצר בירושלים וגם לאחר מכן בהיותו בבית הסוהר איילון. כעת, כתוצאה מהאיסור לצרוך מוצר זה, טוען העותר כי התרחשה החמרה משמעותית בבקע המפשעתי ממנו הוא סובל.

אשר לבעיית האסטמה, טוען העותר כי התרופות הקונבנציונליות אינן יעילות די הצורך וכי הן גרמו אף להעלאת לחץ הדם הגבוה ממנו הוא סובל. העותר הוסיף וטען, כי ד"ר קויתי שעמו התייעץ, המליץ לו ליטול תוספי מזון מסוג שמן אומגה 3 וקוארצטין, אשר נמצאו כיעילים, הן במניעת התקפי אסטמה והורדת ערכי הכולסטרול והן במניעת לחץ דם גבוה.

אשר למחלת הקטרקט, טוען העותר כי חלה הטבה משמעותית במצבו כאשר החל ליטול קוארצטין ואומגה 3 וחדל ליטול את התרופות נגד מחלת האסטמה. העותר הדגיש כי הקשר בין תרופות למחלת האסטמה להחמרת מחלת הקטרקט אף מצוין במפורש על גבי ההוראות המצורפות לתרופות אלו. העותר הוסיף והדגיש, כי בתקופה שבה נאלץ לצרוך כמויות גבוהות של תרופות למחלת האסטמה, החמיר הקטרקט כדי כך שהתעוור בעינו השמאלית.

אשר למחלת הדיסקנזיה (עוויתות), טוען העותר כי תסמיניה מחמירים כתוצאה מהיותו במתח נפשי, בעוד שמאז שנטל תוספי מזון, בדמות אצות אגם כחולות ומולטי ויטמין 2000, הוטב מצב העוויתות ותדירותן פחתה בשיעור ניכר.

העותר סבור כי עמדתו הנוכחית של המשיב, מהווה פגיעה בלתי מידתית בזכויותיו. עוד נטען, כי הסיבה לאיסור הכנסת תוספי המזון נעוצה בכך שרופא בית הסוהר שבו הוא שוהה, אינו מאמין שלתוספי המזון יעילות מוכחת בטיפול בבעיותיו הרפואיות.

5. המשיב, מנגד, טוען כי החלטתו התבססה על שיקולים רפואיים ובטחוניים ענייניים, המצויים במסגרת שיקול דעתו המנהלי ומכאן שאין מדובר בחריגה ממתחם הסבירות המצדיק התערבות שיפוטית. המשיב סבור כי חזקה על רופאיו שהם פועלים על פי הכללים המתבקשים ואין בעמדתם המקצועית לגבי התרת תוספי מזון, חלף טיפול רפואי קונבנציונאלי, כדי חריגה ממתחם הסבירות. המשיב מוסיף וטוען כי אין לייחס כל משקל לעדותו של ד"ר אוברבאום, בהינתן שחוות דעתו הוגשה בניגוד לדין, מבלי שהועברה לעיונו עובר לקיומו של הדיון ומבלי שניתנה לו הזדמנות נאותה להיערך לחקירתו, או להגיש חוות דעת נגדית מטעמו. המשיב סבור כי אין לייחס משקל משמעותי לעדותו של ד"ר אוברבאום, גם משום שלדבריו הוא אינו מכיר את העותר ואת מצבו הרפואי, אין בידעתו כל אינדיקציה לכך שתוספי המזון מיטיבים את מצבו הרפואי ועדותו התמקדה בעניינים כלליים ובאתיקה רפואית.

המשיב הוסיף וטען, כי העותר הוא סרבן טיפול רפואי סדרתי, המתנגד לקבלת טיפול רפואי קונבנציונאלי ואינו משתף פעולה עם רופאי המשיב במשך שנים. המשיב סבור כי התרת תוספי מזון לאסירים, עלולה ליצור תקדים פסול, לפיו אסירים יוכלו לטפל בעצמם באמצעים רפואיים שנויים במחלוקת, חלף הטיפול הרפואי אותו מספק המשיב. המשיב מוסיף כי תוצאה מעין זו, תגרום ל"כאוס" רפואי ואף לפגיעה בבטחון בתי הסוהר, עקב החשש שהתרת הכנסת תוספי מזון תנוצל למטרות לא כשרות.

דין והכרעה

6. לאחר שעינתי בטענות הצדדים ולאחר שנתתי לבי למכלול הנסיבות הצריכות לעניין - שוכנעתי כי דין העתירה להידחות. התרשמתי כי החלטת המשיב לאסור הכנסת תוספי מזון, נטועה במתחם הסבירות, כך שאין להתערב בה. עוד התרשמתי כי העותר לא הוכיח את עמדתו, לפיה יש בתוספי המזון כדי להיטיב, בהכרח, את מצבו הרפואי, או כי התרופות הקונבנציונאליות המוצעות על ידי המשיב, עלולות להביא להרעתו.

7. עיון במסמכים שאליהם הפנה המשיב, מלמד כי החלטתו מבוססת על שיקולים רפואיים מקצועיים וכן על מדיניותו בנושאי בטחון ופיקוח על הטובין המוכנסים לבית הסוהר.

מחוות דעתם של ד"ר קלוצקי - רופא מחוז המרכז במשיב וד"ר כגנסקי - רופא בית הסוהר שבו מוחזק העותר - עולה כי עמדתם לפיה אין להתיר שימוש בתרופות בלתי קונבנציונליות, מבוססת על גישה רפואית, לפיה קיימות תופעות לוואי מצריכת תרופות מסוג זה וכי לא ידוע על השלכות האינטראקציה בין לבין תרופות קונבנציונליות. זאת, בעוד שהתרופות המותרות לשימוש מהוות מענה רפואי הולם לבעיותיו של העותר, אך הוא מסרב ליטול אותן.

ממזכרו של סג"ד ג'נה, עולה כי תוספי המזון אינם כלולים בקטגוריית הציוד והפריטים המותרים בהכנסה לבית הסוהר ואף מהווים אמצעים להחדרת מוצרים נרקוטיים אסורים לבית הסוהר, העולה כדי סיכון בטחוני.

8. כנזכר, העותר לא הוכיח כי תוספי המזון דרושים לצורך בריאותו, או כי תרופות קונבנציונליות עלולות להרע את מצבו.

במזכרו של ד"ר קויתי, אשר צורף לעתירה, צוינה גישתו לפיה יש להתיר לאסירים את השימוש בתוספי מזון, מאחר והם מאושרים לשימוש על ידי רשות התרופות והמזון האמריקאית (F.D.A) ועל ידי משרד הבריאות וכן משום שלשטתו, אין להפלות את ציבור האסירים מכלל הציבור הרשאי לצרוך מוצרים אלו. ממכתבו הנוסף של פרופ' הלוי, עולה כי אינו מכיר את העותר ואת מצבו הרפואי, אם כי די לו בתחושתו ולכן הצטרף להמלצתו של ד"ר קויתי. גם ממכתבו של ד"ר מתיס עולה קיומה של המלצה כללית לשימוש בתוספי מזון ספציפיים, הקשורים לבעיותיו הרפואיות של העותר, מבלי שהובאה התייחסות למצבו הרפואי של העותר והקשר בינו לבין תרופות קונבנציונליות, או לתוספי המזון.

לא מצאתי כל התייחסות רפואית קונקרטיית המלמדת על קשר בין תרופות קונבנציונליות ותוספי מזון להטבה, או

להחמרה במצבו הרפואי של העותר, גם במכתביהם של ד"ר לי וד"ר מס. בנוסף, ממכתבו של ד"ר רמלין עולה כי לשיטתו, קיים קשר בין שימוש באצות אגם כחולות לבין הטבה במחלת הדיסקנזיה ממנה סובל העותר. עם זאת, לא שוכנעתי כי יש בנתון זה כדי להציג את עמדת המשיב כבלתי סבירה. ראשית כך, משום שכפי שציינתי לעיל, עמדת המשיב מבוססת על גישתם של גורמי רפואה ועל שיקולי בטחון. שנית כך, משום שד"ר רמלין ציין במכתבו, כי עמדתו מבוססת בעיקרה על דברים שנמסרו לו מפי העותר עצמו וכן על מחקר עצמאי שערך בנושא. הוא הדבר אשר למכתבו של ד"ר יפה, ממנו עולה המלצה לצריכת תוספי המזון וסברתו כי צריכתם עשויה להשפיע על מצבו הרפואי של העותר. עם זאת, אין בהתייחסויות אלו כדי ללמד על אפקטיביות מוכחת של תוספי המזון, או על כך שייגרמו לעותר נזקים אם יצרוך תרופות קונבנציונליות במקומן.

9. אשר לעדותו של ד"ר אוברבאום, בהחלטתי לפרו' הדיון מיום 15.3.17, התרתי את עדותו מאחר שהתרשמתי כי התנגדות המשיב מבוססת נימוקי פרוצדורה ועיקרה היעדר הכנה מראש לקראת עדותו. עוד הבהרתי, כי אכן היה על העותר לעדכן בדבר העדות המבוקשת מבעוד מועד. עם זאת ולגופם של דברים, התרשמתי כי אין בעדותו של ד"ר אוברבאום כדי לגרוע מסבירות החלטתו של המשיב. אני מקבל את עמדת המשיב, לפיה ד"ר אוברבאום העיד כי אינו מכיר את העותר ואת מצבו הרפואי ולפיכך, לא ניתן לייחס משקל משמעותי לעדותו. יתרה מכך, גם לו הייתי מקבל את חוות דעתו לפיה תוספי מזון מסוימים נמצאו כבעלי תועלת בריאותית מוכחת - לא ניתן ללמוד מכך לעניין מצבו הרפואי הספציפי של העותר, או לעניין הקשר בין מצבו הרפואי לבין תוספי המזון שהכנסתם מתבקשת. כמו כן, אין בדבריו של ד"ר אוברבאום כדי ללמד שהתרופות הקונבנציונליות המסופקות על ידי המשיב, עלולות להרע את מצבו הרפואי של העותר.

סבורני כי בנסיבות המקרה הנדון, בהיעדר ממצא רפואי קונקרטי ביחס לעותר, המחייב שימוש בתוספי המזון מושא העתירה והשולל אפשרות לטיפול קונבנציונלי - אין לקבל אף את עמדתו של ד"ר אוברבאום, לפיה היה על רופאי המשיב להעביר את העותר לטיפול של רופא אחר, המוכן לטפל בו באמצעות רפואה משלימה.

10. קושי נוסף בקבלת גישת העותר, נעוץ בשיהוי המשמעותי שבין המועד בו נאסרה עליו הכנסת תוספי המזון, עד להגשת העתירה דנא. העותר טען, כזכור, כי הועבר לבית הסוהר הנוכחי כבר בשנת 2012 ומני אז נאסרה עליו הכנסת תוספי מזון. מדובר בשיהוי של כחמש שנים ממועד החלטת המשיב, עד למועד הגשת העתירה. במהלך תקופה זו, נמנע מהעותר מליטול את תוספי המזון ולא מצאתי בדבריו הסבר כלשהו לפשר שיהוי זה. עיון בעתירה מלמד אף כי ראשיתה אינה מבוססת על החמרה במצבו הרפואי של העותר מהעת האחרונה. בנסיבות אלו, עצם השיהוי הניכר בהגשת העתירה, מהווה חיזוק למסקנת.

11. ראוי לציין, כי מי מהצדדים לא התייחס לקיומה, או להיעדרה של אפשרות לרכוש מוצרי בריאות משלימים כתוספי מזון, באמצעות המשיב או בפיקוחו, על דרך של רכישה בקנטינה, או בכל דרך אחרת ההולמת את נהלי המשיב. סבורני כי אין חולק של ממש כי תוספי מזון מסוימים, עשויים לתרום לבריאותם, או לתחושתם הטובה של אסירים ומן הראוי כי נושא זה יובא לבחינה עניינית על ידי גורמי המשיב.

12. לאור המקובץ, שוכנעתי כי החלטת המשיב, הנסמכת על עמדה מקצועית של גורמי הרפואה והבטחון,

היא החלטה סבירה ואין להתערב בה (השווה: עת"א 9842-02-15 מולדבסקי נ' שירות בתי הסוהר
9.6.15)).

העתירה, אפוא, נדחית בזאת.

לידיעת הצדדים.

ניתנה היום, ד' אב תשע"ז, 27 יולי 2017, בהעדר הצדדים.